

Tosissaan hauskaa

Vahva vuorovaikutus soittajien kesken ja yleisön kanssa on ILLU-Bandin tavaramerkki. Kuvassa vas. Pekka Välimaa, Harri Koivisto, Jorma Lehtola, Jukka Viitasaari ja Juha Holma.

Jyväskylän opettajankoulutuslaitoksen opiskelijoista koottu ILLU-Band on pysynyt kasassa 40 vuotta. Eläkkeelle siirtyneille perustajajäsenille se tarjoaa soittamisen ilon lisäksi tärkeän yhteisön.

Teksti: Saira Aarnio

Kuvat: Hanna-Kaisa Hämäläinen

ELETÄÄN vuotta 1980. Jyväskylän opettajankoulutuslaitoksen pikkujoulet lähestyvät. Sinne halutaan elävää musiikkia. Muistetaan, että yhdellä kurssilla on oma bändi, jota pyydetään tilaisuuteen soittamaan. Bändille pitää nopeasti keksiä nimi. Koska suurin osa soit-

tajista asuu Kortepohjan ylioppilaskylässä, bändi saa nimekseen Student Village People.

Sana korkeatasoisesta opiskelijabändistä leviää yliopistopiirin ulkopuolelle, ja pian on toisen hätäkasteen aika.

– Meitä oli pyydetty keikalle,

eikä meillä ollut nimeä. Pyöriteltiin päärakennuksen kahviossa eri vaihtoehtoja, eikä mikään tärpännyt. Joku sanoi, että olkoon sitten vaikka ILLU ja painetaan paidan selkään P, muistelee bändin rum-pali **Jorma Lehtola**.

Hän paljastaa, että myöhemmin

bändin nimen kerrotaan tulleen sanoista International Low Level Understanding. Näin tehtiin muun muassa vuonna 1984 Puolan kiertueella, missä heitä haastateltiin paikallisradioihin.

– Selitys on pakotie nimestä. Nimessä on se hyvä puoli, että kun sen kerran kuulee, sitä ei unohda, toteaa bändin johtaja, kitaristi ja säveltäjä **Jukka Viitasaari**.

– Se on nimen ainoa hyvä puoli, tarkoittaa **Pekka Välimaa**, joka toimii bändissä trumpettistina ja laulajana.

– Viimeisin tieto on, että pohjoissaamassa illu tarkoittaa iloa. Se sopii meihin kaikkein parhaiten, Lehtola summaa.

Lehtolan ja Välimaan lisäksi bändin perustajajäseniä ovat trumpettisti **Harri Koivisto** ja kosketinsoittaja ja laulaja **Juha Holma**. Viitasaarikin on soittanut bändissä jo 39 vuotta.

ILLU-BÄNDIN musiikkityyliksi muotoutui alusta pitäen funk-rock. Se soitti esimerkiksi Earth, Wind & Firea, Blues Brothersia ja Popedaa. Tyyllilajin valintaan vaikutti bändin vahva puhallinsektio, joka on keikkailut myös itsenäisesti ja soittanut Miljoonasateen levyllä. Nykyään bändi soittaa suorempaakin rockia, jopa taiderockia.

– Parhaiten bändi jyrähtää silloin, kun musiikissa on funk-leima. On hienoa, kun olemme voineet ottaa settiin **Kleemolan Antin** myötä **Stevie Wonderin** kappaleita, joita kovin moni suomalainen laulaja ei pysty vakuuttavasti esittämään, Viitasaari mainitsee.

Aluksi bändi soitti lähinnä OKL:n tilaisuuksissa, mutta pian se alkoi pitää myös omia keikkoja yliopiston kampuksella sijaitsevassa ravintola Ilokivessä, joka oli 1980-luvun puolivälissä Jyväskylän ainoa rockklubi.

Lainamateriaalin lisäksi bändi alkoi soittaa Viitasaaren ja Holman omia biisejä. Viitasaari kertoo te- >>

kevänsä kappaleita kolmesta teemasta: miehenä olemisen kovuudesta, tieteisfiktioista ja avaruusaiheista.

Bändin tunnetuimpiin kappaleisiin lukeutuvat Holman *Itäauto ja nainen* sekä Viitasaaren *Jälkipu-berteettia etsimässä* ja *Päämääränä kuu*, jotka soitetaan edelleen lähes joka keikalla. Tällä hetkellä bändin ohjelmistosta kaksi kolmasosaa on omaa tuotantoa. Hauskat juonnot ja jatkuva läpänheitto ovat kuuluneet olennaisena osana ILLU-Bandin keikoille alusta lähtien.

Tällä hetkellä bändillä on muutama keikka vuodessa. Keikat pidetään yleensä bändin syntysijoilla Jyväskylässä, koska siellä on tuttuja esiintymispaikkoja ja uskollinen fanikunta.

– Olisi taloudellinen ja logistinen painajainen lähteä viemään eri puolilla maata asuvaa 13-henkistä laumaa jonnekkin, Viitasaari toteaa.

OHJELMISTOA TREENATAAN yleensä vain pari kertaa ennen keikkaa. Jokainen soittaja harjoittelee kappaleita kuitenkin myös itsenäisesti.

– Kyllä me tätä tosissaan teemme, vaikka treenaammekin harvakseltaan, Lehtola sanoo.

– Meillä on kunnianhimoa tässä toiminnassa, eikä ohjelmisto ole ihan helpoimmasta päästä, kumpaa Välimaa.

Hänen mukaansa bändillä on myös hyvä maine.

– ILLU-Band tunnetaan soitopiireissä hyvin. Olemme päässeet säestämään esimerkiksi **Topi Sor-sakoskea** ja **Marjorieta** suorassa radiolähetyksessä.

Bändin kokoonpano on vaihtunut neljässä vuosikymmenessä yllättävän vähän. Ydinporukan ympärille on tullut uusia puhaltajia koulumaailman ulkopuolelta. ILLU-Bandin perustajajäsenistä Lehtola ja Koivisto keikkailivat ahkerasti 80- ja 90-luvuilla myös Salsamania-yhtyeen kanssa kouluis- ja festareilla.

Aki Rasinen (vas.) on käynyt ILLU-Bandin keikoilla sen alkuajoista lähtien. Yhtyeen vaikutus Rasisen elämään oli käännteentekevä – hän tapasi vaimonsa bändin keikalla 1990. Kuvassa hän keskustelelee Jukka Viitasaaren kanssa bändin treenikämpällä.

– Kävimme lähes 600 koulussa ympäri Suomen esittelemässä Karibianmeren musiikkia. Otimme opetustöistä viikon vapaata syksyllä ja keväällä. Yhtenä päivänä saatoimme käydä jopa viidessä koulussa, Lehtola muistelee.

OPETTAJUUDEN LISÄKSI ILLU-Bandin soittajia yhdistää vahva musikaalinen tausta, ja he arvostavat toistensa osaamista. Viitasaari pitää bändin basisti **Pekka Lampista** niin taitavana, että tekee sävellyksiinsä toisinaan yhden osan kokonaan instrumentaalisenä ja kirjoittaa siihen kohtaan vain ”Lampinen”. Improvisointia kuullaan usein myös rumpusetin takaa.

– Joka keikalla Jorma yrittää soittaa rumpukomppiin sellaisia jippoja, että se pudottaisi jonkun, Holma nauraa.

Välimaa puolestaan hehkuttaa Viitasaaren tarkkuutta säveltämisessä.

– Jukan sävellyspapereissa näkyy kaikki nuotit ja soinnut. Tämä on bändikuvioissa melko poikkeuk-

sellista. Voimme ruveta treeneissä soittamaan suoraan lapuista, eikä aikaa mene siihen, että sovitaan, miten biisi soitetaan. Tämä tekee harjoittelusta ammattimaista.

Neljään vuosikymmeneen mahtuu monenlaista tähtihetkeä. Viitasaari muistelee lämmöllä bändin viisivuotisjuhlakeikkaa, joka pidettiin ravintola Ilokivessä kiirastorstaina 1987.

– Siihen aikaan ravintolat eivät välttämättä olleet auki pääsiäispyhinä. Mutta Ilokivi oli, ja se olikin sitten tupaten täynnä. Saimme siitä keikasta niin paljon rahaa, että teimme ensimmäisen omakustannelevyn.

Juha Holman mieleen on jäänyt keikka, joka pidettiin arkkitehtien kansainvälisessä kongressissa Ainalan tanssilavalla Jyväskylässä 1988.

– Siellä oli hirveän hyvä meininki! Muistan kuulleen, että paikalla ollut professori **Georg Henrik von Wright** oli odottanut pihassa taksia, kun hän halusi kuulla meidän settimme loppuun.

– Siellä soitettiin ylimääräiseen Hurriganesin *Get on*. Sinä Pekka taisit laulaa sen? Holma lauloi kööriä ja pakkasi samalla syntikkää, Viitasaari naurattaa muita bändin jäseniä.

ILLU-BANDIN KEIKKOILLA on ikifaneja, joista suurin osa on bändin OKL-taustan vuoksi opettajia. Yksi heistä on **Aki Rasinen**, Jyväskylän OKL:n emerituslehtori ja teknologiakasvatuksen dosentti. Hän kuuli ILLU-Bandia ensimmäisen kerran Ilokevissä 1980-luvun puolivälissä.

– Sain soittajilta kutsun keikalle. Olen opettanut osaa heistä OKL:ssä ja ohjannut teknisen työn opetusharjoitteluja Norssissa. Keikalla oli mahtava meno ja funky fiilis! Ihastuin heidän musiikkiinsa ja huumorintäyteiseen vuorovaikutukseen yleisön kanssa. Kerroin ylempänä, että minä tunnen nuo tyyppit, hän kuvaa.

ILLU-Bandin vaikutus Rasisen elämään oli mullistava: bändi saattoi hänet ja hänen tulevan vaimonsa yhteen.

– Tapasin vaimoni **Tuijan** heidän keikallaan 1990. He soittivat myöhemmin myös häissämme, mies kertoo silmät loistaen.

SOITTAJILLE ILLU-Band tarjoaa musiikin tekemisen lisäksi yhteisön, jossa pidetään hauskaa, mutta jossa voidaan myös elämän varjopuolia.

– Tässä porukassa on hyvin luontevaa heittää herjaa ja puhua vakavia, Viitasaari toteaa.

Vaikein tilanne koettiin muutama vuosi sitten, kun kaksi bändin jäsentä kuoli peräkkäin. Heille pidettiin muistokonsertti, jossa soitettiin ja pidettiin puheita.

– Se oli tunteellinen keikka, Koivisto kertoo.

ILLU-Band on keikkailut jo 40 vuotta, eikä lopettaminen ole tullut kertaakaan soittajien mieleen.

Koivisto, Lehtola ja Holma ovat jääneet hiljattain eläkkeelle. Soitokavereista on tullut heille entistä tärkeämpi yhteisö, kun muu sosiaalinen toiminta on vähentynyt.

– Musiikin tekeminen on valttavan sosiaalista hommaa. Tärkeintä meille on vuorovaikutus konserteissa toistemme ja yleisön kans-

sa. Parhaimmillaan konserttipaikka muuttuu tilasta yhteiseksi kokemukseksi, Holma muotoilee.

Lehtola pitää ILLU-Bandia elinikäisenä harrastuksena, jolle ei näy loppua.

– Vaikka ikää tulee, koetamme vetää niin kauan kuin henki pihi-see ja homma toimii jollakin lailla.

ILLU-Bandin 40-vuotisjuhlakeikka pidetään kiiristorstaina 6.4.2023 klo 21.30 Jyväskylän Popparissa.

Jyvässeudun Senioriopettajat ry:n jäsenkortilla tilaisuuteen on vapaa pääsy.

